

Internationella Socialdemokraten 2015

"Folkets längtan efter frihet kan icke nedslås med våld. Den kommer att leva och den kommer till sist att segra."

Olof Palme 1968

**FÖR
SPANIENS
FRIHET**

Stöd Arbetarrörelsens
Spanien-insamling
Ge ditt bidrag till
Solidaritetsfonden
postgiro 107-3

Stöd Arbetarrörelsens
Spanien-insamling
**FÖR
SPANIENS
FRIHET**
Solidaritetsfonden
postgiro 107-3
demokraterna

**Idrott och
politik hör ihop**
sidan 6

**Hushållsarbetare
organiserar sig**
sidan 8

**Tävling – vinn
fina priser**
sidan 16

Internationella
Socialdemokraten

2015

7

15

4

12

Västsahara och Sahara marathon	3
Kvinnokamp på Filippinerna	4
Krigets kvinnor – mellan förtryck och framtidshopp i Syrien	5
Idrott och politik hör ihop	6
Vi lever med rädsla och våld	7
Hushållsarbetare organiserar sig	8
Kamp för demokrati i Hongkong	8
Studentuppror i Burma	10
Hur mår vår värld? Ett samtal mellan Mats Karlsson och Jens Orback	12
Hon kräver insyn i flyktingläger i Turkiet	14
Varvade listor i Namibia	15
Vad är värdet av facklig organisering?	16
Tävling – vinn fina priser	16

KORT OM PALMECENTRET

Olof Palmes Internationella Center bildades 1992 av Socialdemokraterna, Landsorganisationen och Kooperativa förbundet. I dag har Palmecentret 26 medlemsorganisationer vars representanter utgör styrelsen. Ordförande är Wanja Lundby-Wedin och generalsekreterare är Jens Orback. Huvudkansliet finns i Stockholm och har drygt 30 medarbetare. Palmecentret har också lokala kontor i Västra Balkan, Palestina och Sydafrika.

Postadress
Olof Palmes Internationella Center
Box 836
101 36 Stockholm

Telefon: 08-677 5770
E-post: info@palmecenter.se
Hemsida: www.palmecenter.se
Palmecentrets solidaritetsfond: plusgiro 570-2

Internationella Socialdemokraten 2015
ges ut av Olof Palmes Internationella Center med ekonomiskt stöd av Sida. Sida har ej deltagit i produktionen och ansvaret för innehållet är utgivarens. Utgiven i april 2015.

Ansvarig utgivare
Jens Orback

Redaktörer
Berith Andersson Alphonse

Grafisk form
Pelle Olsson, pelle@ropson.se

Tryck
V-TAB Norrtälje

Elever och lärare vid
Olof Palme-skolan
i Tindouf.

FOTO: JONATAN KARREKOG

Västsahara och Sahara marathon

Västsahara är Afrikas sista koloni och ockuperas av Marocko sedan 40 år tillbaka. I februari 2015 arrangerades Sahara marathon för löpare som ville visa solidaritet med det västsahariska folkets längtan efter frihet.

TEXT: JOHAN BÜSER

Sveriges regering har visat mod. I höstas fattades det historiska beslutet att erkänna staten Palestina som det första västeuropeiska landet efter Island. Och nyligen blev det klart att Sverige inte avser att förlänga det omtalade avtalet med Saudiarabien rörande försvarssamarbete. Båda besluten har föranletts av partikongressbeslut och genom att vi är många som inom socialdemokratin länge har kämpat för detta. En annan fråga som också har diskuterats länge är frågan om Västsahara. Där har regeringen nu meddelat att Utrikesdepartementet gör en översyn av den svenska västsaharapolitiken. Översynen inkluderar också frågan om hur det västsahariska folkets rätt till självbestämmande ska kunna förverkligas.

Västsahara är Afrikas sista koloni och sedan decennier ockuperat av Marocko. Bland annat genom SSU:s engagemang har frågan om Västsahara varit aktuell och västsahariernas längtan efter och rätt till frihet har diskuterats brett i partiet.

Johan Büser inför
Sahara marathon.

Många västsaharier lever i dag sina liv i flyktingläger i Algeriet under knappa omständigheter och under villkor som är svåra för oss att förstå. Känslan av hopplöshet och uppgivenhet blandas hela tiden med längtan efter att en gång få återvända till sitt land för att där leva i fred, frihet och trygghet. På hemmaplan i Sverige är det viktigt att fortsätta att

öka kunskapen om situationen i Västsahara och även uppmana våra politiker och partikamrater att uppmärksamma frågan.

För egen del besökte jag flyktinglägren i Tindouf för första gången 2008 inom ramen för SSU:s volontärprojekt. Jag var då ansvarig för internationella frågor i SSU:s förbundsstyrelse. När jag i höstas blev riksdagsledamot kände jag att jag ville återvända. Därför åkte jag i januari 2015 till Algeriets huvudstad Alger för att träffa olika företrädare för att fördjupa och uppdatera mina kunskaper. I februari reste jag åter till flyktinglägren, denna gång för att delta Sahara marathon.

Sahara marathon är ett lopp som har arrangerats ett antal år och där människor från olika delar av världen deltar för att visa solidaritet med det västsahariska folkets längtan efter frihet. I loppet deltog såväl politiskt aktiva som löpentusiaster från världens alla hörn. Det var en alldeles speciell känsla att för en god sak springa i Saharas öken, en upplevelse som jag rekommenderar varmt och hoppas att fler från vårt parti kan tänka sig att göra nästa år. I år var vi tre socialdemokrater som sprang loppet, förutom jag själv var det två SSU:are.

Västsahariernas fredliga kamp för sina rättigheter förtjänar att uppmärksammas. Sverige har ett ansvar för att visa att vi motsätter oss ockupationen av Västsahara. Vi får inte blunda för den nuvarande situationen med Marocko som varje dag utöver politisk destruktivitet genom att agera ockupationsmakt och som kränker mänskliga rättigheter. 🌐

FOTO: JONATAN KARREKOG

Arbetspartiet Akbayan har lokalgrupper över hela Filippinerna. Många av de mest aktiva är kvinnor.

Kvinnokamp på Filippinerna

Det filippinska arbetspartiet Akbayan jobbar aktivt med att organisera människor på gräsrotsnivå. Partiet har två platser i parlamentet och har bland annat drivit igenom en lag om rätt till sexualupplysning.

TEXT: KALLE HOLMQUIST

Fay Gumba och Bernardo Larin från Filippinerna besökte Stockholm tidigare i år och berättade lite mer om Akbayan, som är systerparti till Socialdemokraterna. Precis som den svenska socialdemokratin har partiet sin bakgrund i den fackliga rörelsen. Det bildades 1990 när olika fackföreningar, folkrörelser och allmänt radikala grupper bestämde sig för att bilda ett arbetsparti som kunde ställa upp i valen.

– Det var ett av de första seriösa projekten för att delta i val, berättar Fay.

Tidigare hade vänstern varit skeptisk till att vara med i valen, bland annat eftersom de tyckte att det filippinska valsystemet fungerade dåligt.

Efter några år lyckades Akbayan ta sig in i parlamentet och i dag har de två mandat.

Parlamentsplatserna ger partiet utrymme i den offentliga debatten, men också möjlighet

”

En annan fråga som är viktig för oss är att slåss mot diskriminering, särskilt av homo-/bi-sexuella och transpersoner.

att föreslå nya lagar. Förra året vann Akbayan en stor seger när partiets förslag om en lag om reproduktiv hälsa gick igenom, trots hårt motstånd från den katolska kyrkans ledning – som har mycket att säga till om eftersom ungefär 80 procent av landets invånare är katoliker. Lagen innebär bland annat rätt till sexualupplysning, inte minst i skolorna, och bättre tillgång till preventivmedel.

Nästa steg är att kräva en allmän vårdreform. Bernardo berättar att sjukvården är mycket dyr och att Akbayan arbetar för att den ska bli gratis. Andra viktiga frågor är till exempel anställningstrygghet, miljöfrågor och rätten till bostad.

I förorterna finns det många problem med bostäder och Akbayan har satsat på att försöka hjälpa hyresgäster med juridisk rådgivning.

– Man behöver förstås inte vara med i partiet, vi hjälper alla, säger Bernardo.

– En annan fråga som är viktig för oss är att slåss mot diskriminering, särskilt av homo-/bisexuella och transpersoner, berättar Fay.

Partiet arbetar för en lag mot diskriminering på grund av till exempel kön, sexuell läggning och religion.

De radikala kraven och aktivismen på lokalnivå har gjort att partiet fått ökat stöd och nu har Akbayan lokalgrupper över hela landet. Många av de mest aktiva är kvinnor. Partiet har dessutom infört en regel om att minst 30 procent av de ledande posterna ska innehas av kvinnor. 🌐

Krigets kvinnor – mellan förtryck och framtidshopp i Syrien

Hösten 2014 gavs boken ”Krönet” ut med 18 syriskas kvinnors berättelser om krigets vardag. Berättelserna blir nu en utställning som ska visas i Göteborg, Stockholm och Malmö under våren 2015.

TEXT: BERTH ANDERSSON ALPHONSE

I mars 2011 utbröt den syriskas revolutionen efter att regimen arresterat några barn som skrivit slagord mot regimen i staden Deera. Protesterna spred sig över landet och regimen svarade med att skoningslöst slå tillbaka, vilket medförde att också oppositionen övergick till mer våldsamma medel. Syrien befann sig snart i fullskaligt inbördeskrig mellan Assadregimen och olika oppositionella krafter, i vilka de islamistiska krafterna efterhand blev allt starkare. Konflikten förvärrades också av att landet var en del av det internationella maktspelet i vilket båda sidor stöddes av olika stater. Oppositionen stöddes främst av USA, västmakterna och de arabiska gulfstaterna, de senare bidrog med betydande ekonomiskt stöd. Assadregimen fick å andra sidan stöd från Iran, Ryssland och i viss mån Kina.

Det syriskas upproret och det eskalerande inbördeskriget gjorde att allt fler syrier inte såg någon annan utväg än att lämna sitt hemland. Från 2011 till februari 2015 registrerades totalt mer än 3,7 miljoner flyktingar som lämnat Syrien. De flesta har sökt sig till grannländerna Turkiet, Libanon och Jordanien. 150 000 syrier har kommit till Europeiska unionen varav 30 000 till Sverige.

I samarbete med Palmecentret samlade ABF-avdelningarna i Göteborg, Uppsala, Stockholm och Malmö under tre dagar syriskas kvinnor som kommit till Sverige som flyktingar och bad dem berätta sina historier. Det resulterade i antologin ”Krönet” som hösten 2014 kom ut på svenska, engelska

FOTO: UN PHOTO/MARK GARTEN

Bilden är tagen i ett läger i Jordanien, ett land som tagit emot fler än 600 000 flyktingar från Syrien.

och arabiska. Utdrag ur boken och fakta om Syrien och flyktingsituationen har nu blivit en utställning som ska visas i Göteborg, Stockholm och Malmö under våren 2015. Ansvariga för utställningen ”Krigets kvinnor – mellan förtryck och framtidshopp i Syrien” är Emigranternas Hus och ABF Göteborg i samarbete med Palmecentret.

Boken kan beställas från Palmecentret och ABF Göteborg. Här kan du läsa ett utdrag ur boken från Samars kapitel *Ett barns liv under den syriskas revolutionen*:

”Majd äter inte. Mamman sitter bredvid honom och försöker förstå varför. Hon frågar honom flera gånger och plötsligt brister han ut i gråt. Jag kände mig generad idag när rektorn gav mig matkassen. Vi brukade skänka mat och

kläder till folket från Homs. Kommer du ihåg? Nu är det jag som sträcker ut min hand och ber om mat. Jag vill inte äta

andras mat. Jag går hellre hungrig.’ I backspegeln är det vid det här tillfället som hon för första gången känner att hon håller på att förlora honom. Hennes modiga barn lider av något gömt djupt inuti sig och hon kommer inte att klara av att hjälpa honom på egen hand. Hon svarar i ett fåfängt försök att trösta honom. ’Den här situationen gäller för alla och vi arbetar här. Vi hjälpte dem med allt

vi kunde, och det finns ingen skam i att acceptera hjälp när du är i behov. Det viktigaste är att du inte låter det fortgå, men att du fortsätter lita på din egen förmåga att komma tillbaka igen.’ ” 🌐

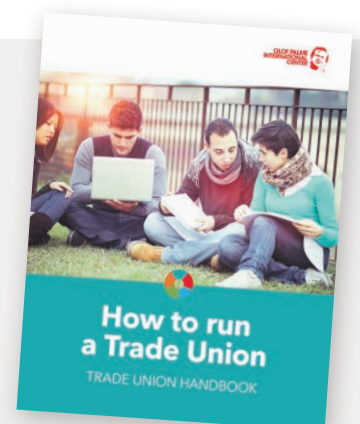

Handboken How to run a trade union

Genom att organisera sig fackligt och kämpa tillsammans kan människor förbättra sina villkor och förändra sina samhällen. Palmecentret och LO har tagit fram den engelskspråkiga handboken *How to run a trade union* (skriven av Tommy Svensson). Hand-

boken samlar konkreta tips och inspiration från fackföreningsrörelsen i olika länder.

Tanken är att handboken ska kunna spridas och användas i hela världen. Handboken finns på www.palmecentret.se. Enstaka tryckta exemplar kan beställas på: info@palmecenter.se.

Hämta handboken *How to run a trade union* på palmecenter.se

IDROTT OCH POLITIK HÖR IHOP

Inför fotbolls-VM i Ryssland 2018 utnyttjas migrantarbetare vid byggandet av arenor.

FOTO: ANDERS LINDH

Obetalda löner, barackboende på bygget och dålig arbetsmiljö. Det är vardagen för de som bygger VM-arenan i S:t Petersburg. Risken är att fotbolls-VM i Ryssland 2018 blir ännu ett lågvattenmärke för mänskliga rättigheter. Det är på tiden att idrottens maktbärare tar sin del av ansvaret.

TEXT: CHRISTER WÄLIVAARA

Friidrotts-VM 2019 avgörs i Qatar. Och fotbollens världsorganisation, Fifa, har beslutat att VM i fotboll 2022 ska avgöras i samma land. Besluten har kritiserats, både av idrottsliga skäl och på grund av de slavliknande arbetsvillkoren för miljontals migrantarbetare i Qatar.

De svenska bygg- och träfacken är drivande i det globala fackliga arbetet för att förmå Fifa och friidrottens motsvarighet, IAAF, att driva på för mänskliga rättigheter i Qatar. Men samtidigt finns andra exempel på att idrottens maktbärare blundar för övergrepp när idrottsfesterna planeras, förbereds och genomförs. Som i Ryssland.

Vinter-OS genomfördes i Sotji i februari 2014. När vi besökte ”Rysslands riviera” under förberedelserna mötte vi migrantarbetare som bodde i plåtcontainrar och fackliga företrädare som inte släpptes in på arbetsplatserna. Vi såg riskfyllda arbetsmiljöer men bortsett från enstaka dödsolyckor som redovisats i tidningsnotiser möttes våra frågor om arbetsolyckor med tystnad.

Senare, när miljardsatsningarna i princip stod klara, visade det sig att de farhågor vårt besök väckte var berättigade.

SVT:s Uppdrag Granskning kunde strax före OS visa vad som hände med de människor som utnyttjades under byggnationerna. Till exempel Mardiros Demirtjan som torterades när han krävde att få ut sin inestående lön. Sedan dess har reportrarna på Uppdrag Granskning följt upp vad som hänt honom. Nu har Mardiros dömts till straffarbete för falsk anklagelse i en rättegång som beskrivs som en fars av hans advokat. Den ryska organisationen Memorial uppskattar att 40 000 arbetare inte alls fick ut sina löner. Och enligt det ryska byggfacket har myndigheterna i Krasnodar bekräftat att minst 70 byggnadsarbetare förolyckades under förberedelserna inför OS.

Nu har vi inom svenska bygg- och träfacken påbörjat undersökningen av villkoren för de som bygger arenor och infrastruktur inför fotbolls-VM 2018. Vi är djupt oroade över det vi hittills sett.

I S:t Petersburg bor tusentals migranter från Centralasien i baracker inne på bygget

av Zenitstadion. De berättar om låga löner, löner som inte betalas ut i tid och om dåliga hygienutrymmen. Från S:t Petersburg och från andra arrangörsstäder har vi fått berättelser om hur migrantarbetare från Balkan och Centralasien utnyttjas. Många av dem arbetar illegalt i Ryssland vilket gör att de är helt i händerna på samvetslösa arbetsgivare.

I det globala bygg- och träfacket, BTI, har vi nu tillsammans med det ryska byggfacket gjort en plan för organisering, avtalstecknande och bevakning av arbetsvillkoren. Vi menar att det är dags att åter vända strålkastarljuset mot Ryssland och på nytt ta diskussioner om landets förhållande till de mänskliga rättigheterna. Arbetsvillkoren för miljontals migrantarbetare är en av flera faktorer att bevaka. Situationen för hbtq-personer är en annan. En tredje är den bristande respekten för yttrande- och åsiktsfrihet.

En sak är säker, idrott och politik hör ihop. Det är hög tid att idrottens maktbärare inom både IOK och Fifa börjar ta sin del av ansvaret för att mänskliga rättigheter respekteras i alla dimensioner av idrottsevenemangen. Och vi hoppas och tror att den svenska idrottsrörelsen kommer att ställa sig sida vid sida med oss i kravet på mänskliga rättigheter i de länder som tilldelas globala idrottsfester. 🌐

”De berättar om låga löner, löner som inte betalas ut i tid och om dåliga hygienutrymmen.

2014 genomfördes Pride-paraden i Belgrad omringad av tusentals poliser.

”Det serbiska samhället är väldigt homofobiskt. Miloš Urošević

Vi lever med rädsla och våld

I Serbien väntar fortfarande hbt-personer på att deras rättigheter ska respekteras. Lagstiftningen har de senaste åren förbättrats men i praktiken härskar traditionella könsnormer och homofobi.

TEXT: PETTER HOLMGREN

Lagar mot diskriminering och mot hatbrott har kommit på senare år och är till för att skydda hbt-personer. De har antagits för att Serbien ska kunna leva upp till kraven på mänskliga rättigheter, bland annat från EU. En kommissionär för beskydd av jämställdhet och en ombudsman arbetar också med frågor. Goran Miletić på människorättsorganisationen Civil Rights Defenders i Belgrad säger att det ändå är ovanligt att lagarna provas.

– På fall går till domstol. Vi har några fall som handlar om hets mot folkgrupp där politiker hetsat mot hbt-personer, men inte så många fall baserade på lagar där sexuell läggning nämns, säger Goran.

– Den som blir utsatt för diskriminering kan vända sig till kommissionären eller göra en anmälan till en domstol. Det första alternativet är snabbast, men problemet är att offret måste vara öppen med sin sexualitet och så är inte fallet med majoriteten av hbt-personerna i Serbien.

Runt 6 500 arga motdemonstranter, en uppskattning enligt Amnesty International, störde Pride 2010 och skanderade ”Död åt bögar”. Från 2011 till 2013 fick organisationerna inte tillstånd att genomföra Pride på grund av säkerhetsskäl. Civil Rights Defenders var med och arrangerade paraden 2014.

– När paraderna inte fick tillstånd var det för att det inte fanns någon politisk vilja att genomföra arrangemangen, men 2014 fanns en klar politisk vilja att ha Pride utan incidenter. Regeringen gjorde förmodligen någon uppgörelse med huliganerna. Det är konstigt att absolut ingen huligan var på gatan, speciellt om vi jämför med 2010. Jag deltog i Pride men kände mig inte fri eftersom vi var omringade av tusentals poliser. Det är inte frihet, avslutar Goran.

Senare träffar jag Miloš Urošević och Tamara Laketić på Hotell Moskva i Belgrad.

FOTO: PETTER HOLMGREN

”På ett sätt var det inte vår Pride, det var som ett spel för media. Lagarna är bara för syns skull.

Tamara Laketić

Där startades en av de första hbt-grupperna i Serbien, Arkadija, i början av 1990-talet. Miloš och Tamara är eniga om hur det är att vara icke-heterosexuell i Serbien.

– När du arbetar med ett vanligt jobb i Serbien döljer du din sexualitet, säger Miloš.

– Folk frågar om jag har en flickvän eller pojkvän. Jag svarar alltid att jag har en pojkvän. Du gömmer din sexualitet från folk som inte är homo, fortsätter Tamara.

– Det serbiska samhället är väldigt homofobiskt. Den serbiska ortodoxa kyrkan har stort inflytande, säger Miloš.

– Under Pride visades en bild som inte stämmer. Vi kan inte leva så i vanliga fall. Vi lever med rädsla och våld. Jag har blivit attackerad flera gånger och folk har spottat efter mig, säger Miloš.

– På ett sätt var det inte vår Pride, det var som ett spel för media. Lagarna är bara för syns skull. Jag anmälde ett övergrepp som skedde precis utanför mitt hem. Jag var väldigt framträdande i hbt-frågor när överfallet skedde. Polisen som kom till platsen började med att förklara för mig vad en våldtäkt är. Om du inte har kontakter kommer du ingen vart, fortsätter Tamara.

– Jag har anmält överfall till polisen men de har aldrig hört av sig igen. I Serbien kan du göra vad som helst mot en hbt-person utan att något händer.

Båda vill stå med bild och sitt riktiga namn. Det är viktigt för dem att visa hur det är i verkligheten att vara hbt-person i Serbien. 🌐

Hushållsarbetare organiserar sig

Hushållsanställda är en av världens största yrkesgrupper, men saknar ofta grundläggande rättigheter. IDWF är en global facklig organisation som verkar för hushållsarbetsrättigheter. Palmecentret och Kommunal stödjer IDWF:s arbete.

TEXT: STINA OSKARSSON

Vi befinner oss i Hongkong för en workshop tillsammans med International Domestic Workers Federation (IDWF), en global facklig organisation som verkar för hushållsarbetsrättigheter. Den här kvällen är vi inbjudna till en middag tillsammans med Hongkong Federation of Asian Domestic Workers Unions (FADWU), som är en av medlemsorganisationerna i IDWF.

Kvällen inleds med ett besök hos Phobsuk Gasing, eller Dang som hon kallas, i det hem där hon arbetar och bor. Dang är drivande inom FADWU och även förtroendevald representant för Asien i IDWF:s verkställande utskott. Hon kommer själv från Thailand och har jobbat som hushållsarbetare i Hongkong sedan 1991. Hennes tre döttrar och barnbarn är kvar i Thailand. Nu vill hon att vi ska träffa hennes arbetsgivare.

– Han är en mycket bra arbetsgivare, förklarar Dang, han låter mig lägga tid på det här. Han förstår att organisationen är enormt viktig för mig.

Vi är ganska många som klämmer oss in i lägenhetens lilla hall. Det är representanter från

IDWF och från andra internationella organisationer. Vi välkomnas av Dangs arbetsgivare som visar sig vara en mycket sympatisk man i övre medelåldern. Stämningen är glad och hjärtlig. Mannen uttrycker sin stora tacksamhet för det arbete Dang gör för hans familj, hur väl hon tar hand om hans gamla mamma, och hur stolt han känner sig över att ha en anställd som också gör ett så viktigt jobb vid sidan om. Dang ler brett, det är tydligt att där finns en ömsesidig uppskattning och respekt. Men exemplen på motsatsen är otaliga.

”

2003 instiftades en policy som gör det obligatoriskt för migrantarbetare att vara inneboende hos sin arbetsgivare, och som också exkluderar dem från lagen om minimilön.

Hushållsanställda utgör en av världens största yrkesgrupper, men saknar ofta grundläggande rättigheter. Runt om i världen lever många hushållsanställda i extrem fattigdom, utan skriftliga avtal, utan lagstadgad rätt till vilodagar eller semester. Många får inte ens betalt i pengar, utan arbetar för mat och husrum. Misshandel och sexuellt utnyttjande är vanligt förekommande. De som är migranter eller tillhör etniska minoriteter är extra utsatta. I Hongkong ser det generellt lite bättre ut. Här har hushållsarbetare rätt att organisera sig och omfattas i stort sett av samma lagar som andra anställda. Men migrantarbetare har ett sämre skydd, och det finns ett glapp mellan lagar och verklighet. Även i Hongkong är hushållsarbetare överarbetade, underbetalda, och förvägras sina rättigheter.

Efter besöket hemma hos Dangs arbetsgivare tar vi oss vidare till en thailändsk restaurang där fler medlemmar från FADWU möter upp för en gemensam middag. Stämningen är hög i lokalen. Kvinnor från Filippinerna, Thailand, Indonesien, Nepal, Bangladesh och andra hörn av världen skrattar, kramas och pratar oupphörligt med varandra. Nästan alla håller tal. Om den gemensamma kampen och rätten till värdiga arbetsförhållanden. Tonen är stolt och känslan av gemenskap stark.

I Hongkong har vart åttonde hushåll en anställd. För hushåll med barn är siffran så hög som ett av tre. Hushållsarbetare utgör tio procent av Hongkongs arbetande befolkning, och majoriteten av dem kommer från andra länder. Rekruteringsfirmor, långivare och skuldindrivare spelar en viktig roll på denna marknad. De flesta hushållsarbetare söker jobb via firmor som specialiserat sig på rekrytering av migrantarbetare. I en studie från 2013 som undersökte villkoren

Dang (längst till höger) berättar om utmaningarna i att få hushållsarbetare att vilja och våga organisera sig.

för filippinska hushållsarbetare i Hongkong, konstaterades att de avgifter som rekryteringsfirmorna tar ut var orimligt höga. Över två tredjedelar av de filippinska hushållsarbetarna hade belånat sig för att kunna betala avgiften till rekryteringsfirman. Lån som det ibland tar flera år att betala tillbaka. 22 procent hade fått höra från rekryteringsfirmorna att de inte skulle ställa till med problem genom att klaga, och nästan 10 procent hade fått uttryckliga instruktioner om att inte gå med i någon organisation som bedriver protestaktioner.

Trots att Hongkong framstår som ett gott exempel när det gäller organisering av hushållsarbetare från andra länder, så är utmaningarna fortsatt stora. Det finns cirka 320 000 hushållsarbetare i Hongkong i dag, och antalet ökar för varje år. Av dessa är

majoriteten migrantarbetare. Fish Ip, som är IDWF:s regionala samordnare för Asien, har inte sett några förbättringar för denna grupp under de senaste 15 åren.

– Migrantarbetare omfattas exempelvis inte av lagen om pensionsinbetalning. 2003 instiftades en policy som gör det obligatoriskt för migrantarbetare att vara inneboende hos

FAKTA HUSHÅLLSARBETARE

Enligt ILO finns det runt om i världen 53 miljoner personer som arbetar i andras hushåll. 83 procent är kvinnor och drygt 40 procent finns i Asien. Samtidigt uppger ILO att den officiella siffran på 53 miljoner är lågt räknad och att det verkliga antalet kan ligga närmare 100 miljoner. International Domestic Workers Federation

sin arbetsgivare, och som också exkluderar dem från lagen om minimilön. Reallönen för migrantarbetare i hushållstjänster i Hongkong har i själva verket sjunkit under denna period, säger hon.

I Hongkong ersatte filippinska kvinnor de kinesiska hushållsarbetarna på 1980-talet när ekonomin på kinesiska fastlandet började växa. På 1990-talet kom många indonesiska kvinnor som var villiga att arbeta för dåtidens halva minimilön. Nu har de indonesiska och filippinska arbetarna blivit mer medvetna om sina rättigheter, medan nya migranter i allt större utsträckning kommer från Bangladesh, Nepal och Burma. På den globala marknaden finns alltid en ny grupp som är villig att acceptera de dåliga villkoren.

Under middagen kommer vi hela tiden tillbaka till frågan om organisering. Dang och de andra kvinnorna berättar om utmaningarna i att få hushållsarbetare att vilja, våga och praktiskt kunna organisera sig.

– Söndagarna är vår lediga dag, och då samlas vi i olika parker här i Hongkong, berättar de. Där möts vi för att umgås och ha trevligt tillsammans. Men det är också ett jättebra tillfälle att sprida information om våra rättigheter och försöka få fler att organisera sig. 🌐

(IDWF) är en global facklig organisation som verkar för hushållsarbetsrättigheter. IDWF har för närvarande 47 medlemsorganisationer från 44 länder.

Kommunal och Palmecentret stödjer IDWF:s arbete för organisering, utbildning och påverkan i sex länder: Costa Rica, Malawi, Mexiko, Namibia, Zimbabwe och Filippinerna.

slagits för länge och nu lyckats få upp den till 30 kronor i timman.

Vilken roll kan HKCTU spela för utvecklingen i övriga Kina?

– Förhoppningsvis kan vår existens inspirera löntagarna att se möjligheter. Men HKCTU kan inte organisera där.

Det finns dock andra organisationer som arbetar för att stärka arbetarnas rättigheter inne i Kina. En välkänd organisation är China Labour Bulletin som kartlägger strejker. Missnöjet är stort på kinesiska arbetsplatser och under sista kvartalet 2014 var antalet strejker tre gånger så högt som föregående år.

Ockupationen tog slut den 11 december då myndigheterna rensade gatorna och Lee med flera fackligt aktiva greps. De släpptes snabbt, men riskerar åtal.

När barrikaderna revs hängdes en banderoll upp där det stod: ”We’ll be back”. 🌐

Kamp för demokrati i Hongkong

Demokratiprocessen i Kina går trögt, men i höstas hände i alla fall något i Hongkong som kan inge hopp. Folk gick ut och ockuperade gatorna i protest mot Pekings maktfullkomlighet. De fristående fackföreningarna tog aktiv del i protesterna.

TEXT: BENGT ROLFER

– Att folket ska få välja sina egna ledare här i Hongkong är den viktigaste frågan för oss. Vi kämpar för en bättre social välfärd och då behövs en ny politisk ledning. Vi var mycket aktiva under protesterna, säger Fook Sun Pok från socialarbetarförbundet.

Hongkong är en särskild administrativ region under devisen ”ett land – två system” sedan 1997, då den tidigare brittiska kolonin lämnades över till Kina. Ett visst mått av demokrati blev därmed tillåten i en liten del av Kina.

I september 2014 utbröt protester när det bestämdes att endast kommunistpartiets kandidater fick ställa upp i valet i Hongkong 2017. Folk vällde ut på gatorna i vad som kom att bli den största demokratiaktionen i Kina sedan 1989.

Det var studenterna som gick i bräsch, men andra grupper anslöt sig snabbt. Exempelvis spelade den fackliga federationen HKCTU en betydelsefull roll.

FOTO: PALMECENTRET

HKCTU leds av Lee Cheuk-yan, som också är ordförande i Labour – ett socialdemokratiskt parti som bildades 2011 och som året därpå fick 4 av de 70 platserna i Hongkongs delvis folkvalda parlament.

Vid mitt besök i Hongkong tog Lee med mig till det ockuperade området vid tunnelbanestationen Admiralty där HKCTU hade ett litet bås mitt bland demonstranternas många färgglada tält.

– Vi vill finnas här för att visa att vi stödjer kampen för demokrati, förklarar han.

– I Hongkongs parlament är vi som är demokratiskt valda i minoritet, säger han. Facket har större möjlighet att agera.

När polisen gav sig på demonstranterna med tårgas och pepparspray utlyste HKCTU en dygnslång strejk och tiotusentals arbetstagare vägrade att gå till arbetet.

De många fackförbund som ingår i HKCTU

Studentuppror i Burma

FOTO: FRIDA PERLUS

fortsatt makt åt regeringen att kontrollera universiteten, och därmed makten att styra och censurera utbildningen, samt att studenterna inte tillåts organisera sig fritt.

När militärjuntan tog makten 1962 var de burmesiska universiteten, med Mandalay och Rangoon i spetsen, några av de mest respekterade institutionerna i Asien. I stället för att investera i utbildning, satsade regimen resurser på militären. Denna totala bortprioritering av utbildning har lett till att mycket kunskap har flytt ut från landet och ett utbildningssystem som bygger på härskartekniker snarare än kunskapsbyggande och kritiskt tänkande. Trots ökade satsningar från regeringen under de senaste åren har den högre utbildningen i Burma i dag extremt låg kvalitet. Regeringen har utlovat en budgethöjning till 5,9 procent för utbildning, en ganska blygsam siffra i jämförelse med studenternas krav på 20 procent.

I Burma protesterar studenterna och kräver förbättringar av utbildningssystemet. Den burmesiska studentrörelsen har haft stor betydelse i kampen för demokrati.

TEXT: CHARLOTTE MALMBORG, ELSA CRAFOORD, EMELIE SVENSSON OCH ÅSA ODIN EKMAN

Den 10 mars drabbade polis och studenter samman i förorten Letpadan strax utanför Burmas tidigare huvudstad Rangoon. I januari inledde studenterna en protestmarsch från Mandalay. Efter att i en veckas tid ha hållits kvar i Letpadan av polisen, fick de tillåtelse att fullfölja sin marsch mot Rangoon under hård uppsikt av polis. Studenterna förbjöds att bege sig mot sitt slutmål tillsammans i grupp, inte heller fick de lov att bära flaggor, röda band eller banderoller med påfågeln – studentrörelsens symbol.

Situationen eskalerade plötsligt då polisen stormade området. Studenter, journalis-

ter, munkar och civilbefolkning möttes av mycket hårt våld. Uppemot 127 personer arresterades och över 100 skadades i sammandrabbningarna, främst studenter. Röster från omvärlden har fördömt polisens våld. Skarp kritik riktas även mot EU som har genomfört utbildning med den burmesiska polisen samt försett den med kravallutrustning.

Syftet med den fredliga marschen var att uppmärksamma den nya utbildningslag som antogs i september 2014. Arbetet med att reformera den högre utbildningen påbörjades 2011, och till en början såg processen lovande ut. Men de som påverkas direkt av lagen – som rektorer, studenter och lärare – har inte fått sina röster hörda under processens gång, och förslag från sakkunniga har ignorerats. Lagen mötte starkt motstånd från såväl student- och demokratirörelsen som internationella aktörer redan innan den trädde i kraft. Det som kritiserats mest är att lagen ger

FAKTA S-STUDENTERS BURMAUTSKOTT

S-Studenters Burmautskott bildades 1996 för att stödja den burmesiska demokratirörelsen. Tillsammans med SYCB (Students and Youth Congress of Burma), en paraplyorganisation för burmesiska ungdoms- och studentorganisationer, bedriver utskottet i dag ett utbildningsprogram som syftar till att ge unga kvinnor från olika etniska grupper i Burma ökad kunskap kring demokrati, ledarskap, jämställdhet och mänskliga rättigheter. Målet

är att fler kvinnor ska bli aktiva ledare inom den burmesiska demokratirörelsen samt att ena de etniska grupperna. Förhoppningen är att detta ska göra demokratirörelsen mer jämställd och jämlik, och Burma mer demokratiskt och fredligt. I januari 2015 flyttade skolan in i Burma efter att i flera år, av säkerhetsskäl, ha legat i staden Mae-Sot vid den thai-burmesiska gränsen.

”

Kommer regeringen ge vika för studenternas krav eller kommer de att bemöta dem med ännu mer våld?

Den burmesiska studentrörelsen har haft stor betydelse för landets politiska historia och kampen för demokrati. Studenterna har setts som ett så stort hot att militärregimen systematiskt har arbetat för att förhindra och splittra rörelsen. Efter det uppmärksammade studentupproret 1988 förbjöds studentorganisationerna och stora delar av studentrörelsen tvingades att fly. Studenterna fortsatte trots detta kampen, både i exil och underjordiskt inne i Burma. I dag kan studenterna verka mer öppet, men händelserna i mars visar på de stora risker de fortfarande står inför.

Framtiden är oviss för de gripna studenterna och journalisterna. Många frågetecken har väckts kring regeringen och polisens sätt att hantera situationen. Kommer regeringen ge vika för studenternas krav eller kommer de att bemöta dem med ännu mer våld? Frågorna hänger som orosmoln i luften och svaren kan ha stor betydelse för valet i slutet av 2015. Om inget annat visar de senaste händelserna för omvärlden att militärjuntan som styrt landet i över 50 år inte bytt strategi utan bara sina kläder. 🌐

Den somaliska fackföreningsrörelsen är fortfarande liten men växer.

FACKET I SOMALIA TROR PÅ EN BÄTTRE FRAMTID

Den somaliska fackföreningsrörelsen möter många och svåra utmaningar. Men Omar Faruk Osman, som är generalsekreterare för den fackliga landsorganisationen Festu, har hopp om landets framtid.

TEXT: KALLE HOLMQVIST

När Somalia nämns i nyhetsrapporteringen är det ofta i samband med fattigdom och krig. Somalia är ett av världens fattigaste länder – en majoritet av befolkningen lever på mindre än en dollar om dagen – och det har varit inbördeskrig sedan början av 1990-talet.

Men här finns också människor som organiserar sig för att vara med och bygga upp ett bättre land. Den somaliska fackföreningsrörelsen är fortfarande liten, men på frammarsch. För några år sedan bildade fem fackförbund landsorganisationen Federation of Somali Trade Unions (Festu).

– Det är viktigt att arbetarna i Somalia organiserar sig, säger Omar Faruk Osman som är generalsekreterare för Festu.

– Om det inte finns en organiserad arbetarrörelse blir det lätt för företagen att splittra de anställda, eller lura dem.

I dag har Festu tio medlemsförbund som tillsammans organiserar cirka 27 000 arbetare över hela landet. De största förbunden är livsmedelsarbetarnas fackförbund och ett förbund för fiskare och hamnarbetare.

Omar Faruk Osman berättar att de viktigaste uppgifterna för den somaliska fack-

”

Det kommer att bli fred, det är vi övertygade om. Och vi arbetare vill vara med och göra Somalia till ett demokratiskt och rättvist land.

föreningsrörelsen är att jobba för stärkt anställningstrygghet och bättre arbetsmiljö. Men de ska också lägga stor vikt vid att värva fler medlemmar så att facket kan bli starkare.

Festu har välutvecklade internationella kontakter och har nu påbörjat en del samarbetsprojekt med svenska LO, bland annat ett tillsammans med Palmecentret som handlar om utbildning av fackligt förtroendevalda.

– Det finns många orsaker till att LO stödjer den fackliga utvecklingen i Somalia, säger Leif Isaksson som är ombudsman på LOs internationella enhet.

Festu har nyligen anslutit sig till Internationella fackliga samorganisationen (IFS), där även svenska LO, TCO och Saco ingår.

– Nu finns gryende förhoppningar om att kunna starta uppbyggnaden av landet igen och de fackliga organisationerna har en viktig roll att fylla.

Det är ingen enkel uppgift som facket i Somalia har framför sig. Arbetslösheten är ungefär 50 procent och analfabetismen är utbredd. Det förödande inbördeskriget fortsätter. Det gör att det är svårt att bedriva normal facklig verksamhet.

– Situationen för mänskliga rättigheter i Somalia är katastrofal, polis och domstolar är mycket svaga och förmår inte skydda individen mot våld och övergrepp. Det enda skydd som finns är inom det traditionella klansystemet, cirka 70 procent av somalierna hör till någon av de fem stora klanerna, säger Leif Isaksson.

Det är vanligt att fackligt aktiva hotas och trakasseras.

Men Omar Faruk Osman är optimistisk inför framtiden.

– Det kommer att bli fred, det är vi övertygade om. Och vi arbetare vill vara med och göra Somalia till ett demokratiskt och rättvist land. 🌐

FOTO: JONATAN KARRESKOG

Hur mår vår värld?

Ett samtal om utmaningar och möjligheter

Världen blir på många sätt bättre. Fattigdomen minskar, livslängden ökar, vi kan hantera sjukdomar som malaria, aids och polio. Men samtidigt har vi klimathotet, terrorism, växande främlingsfientlighet och ökande spänningar mellan länder och regioner. Hur mår världen egentligen? Och vart är vi på väg?

TEXT: AGNETA CARLESON

Internationella Socialdemokraten bad Mats Karlsson, chef för Utrikespolitiska institutet, och Jens Orback, chef för Palme-centret, att ta pulsen på vårt klot. Hur illa är det ställt? Och vad finns det för botemedel?

Hur mår vår värld egentligen?

– Vid millennieskiftet var många av oss optimistiska om världens framtid. Mycket såg ut att vara på väg i en rimlig, demokratisk riktning. I dag är vi betydligt osäkrare. Inte ens företagen vet i dag vad som tjänar deras syften bäst, säger Mats Karlsson.

– Det råder också osäkerhet om vilka globala verktyg som går att ta till för att påverka utvecklingen. Solidariteten med de former för global påverkan som vi har vant oss vid sedan andra världskrigets slut har minskat. FN:s säkerhetsråd, Världsbanken och Internationella valutafonden, till exempel, kritiseras för att vara formade efter en världsbild där väst dominerar och som inte längre gäller.

– Detta på goda grunder, andra länder har blivit starkare och vill inta sin rättmätiga plats i den globala maktordningen.

– Samtidigt som de internationella organen är under omprövning har det dykt upp krafter som förnekar behovet av globala samarbetsformer och som totalt saknar respekt för liv och mänsk-

liga rättigheter. IS och Boko Haram är de mest framträdande.

– Ända sedan westfaliska freden 1648 har umgänget mellan stater byggt på diplomati och erkända regelverk. De här organisationerna slänger alla sådana principer över bord. Det är en extrem och mycket oroande utveckling.

– Vi är mer beroende av varandra i dag än någonsin tidigare när det gäller allt från ekonomi, klimat och miljö till brottslighet och globala epidemier, instämmer Jens Orback. När de globala strukturerna för samarbete försvagas kan vi få en riskabel eller anarkistisk utveckling, där vi inte förmår att hantera de stora, tunga frågorna.

– Exemplet IS är förfärande. Om de kan fortsätta att finansiera sin våldsbaserade ideologi med pengar från olja och narkotika och utvecklas i en än mer extrem riktning kan de bli svåra att bekämpa. Så vi måste agera nu!

Ge fler exempel på frågor som världssamfundet inte lyckas att hantera idag.

– Klimatfrågan är mest uppenbar, slår Mats Karlsson fast. Det verkar nästan omöjligt att komma överens om regelverk för en uppvärmning som inte överstiger två grader. Ändå är det absolut nödvändigt.

– Alla fakta finns där, i klartext, framför näsan på oss.

– Spridningen av ebola och oförmågan att hantera utfiskningen är andra exempel.

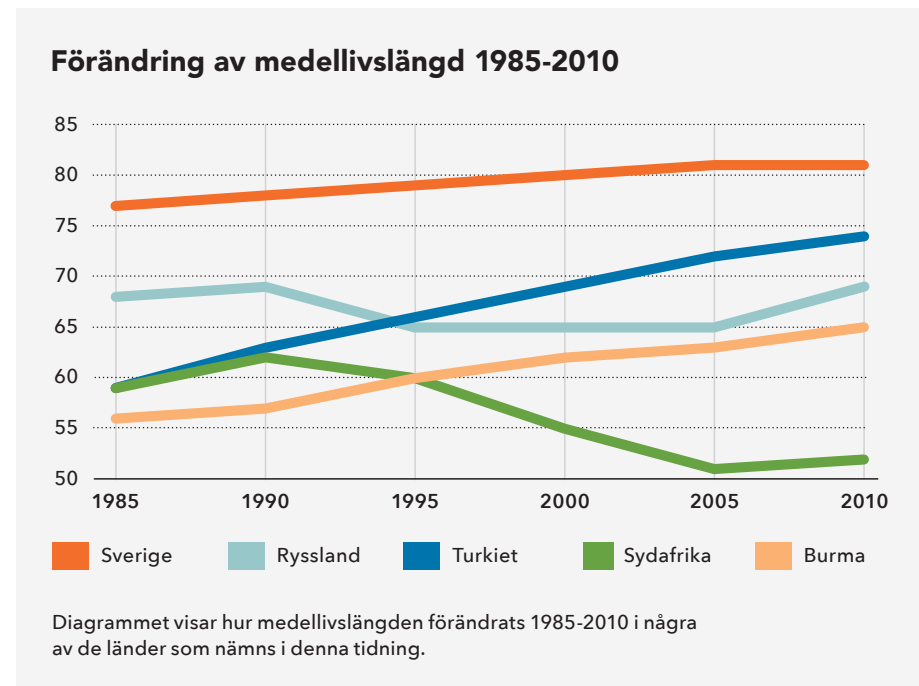
– Vi visste redan för 25 år sedan att ebola fanns och skulle komma att bryta ut. Ändå satsades inga resurser på att ta fram ett vaccin. Vi vet att vårt sätt att fiska industriellt tillsammans med miljöförstöring riskerar att slå ut all fisk i våra vatten. Men inga åtgärder sätts in. Hur ska vi klara världens matförsörjning utan tillgång till fisk?

Var det bättre förr? Har jorden blivit en sämre plats att leva på?

– Nej, utbrister båda och radar upp positiva förändringar som skett de senaste decennierna: Kolonialismen har avvecklats, apartheid i Sydafrika likaså, fattigdomen minskar världen över, Sovjetstaten har brutit samman, demokratin har brett ut sig i Europa, Latinamerika och delar av Afrika har en positiv utveckling, vi lever längre och är friskare.

– Den arabiska våren var också mycket hoppfull, även om det just nu är svårt att se nu vilken riktning utvecklingen kommer att ta, säger Mats Karlsson. Och jag är besviken på Rysslands agerande. Ukraina är ett av våra största säkerhetspolitiska problem.

– Vi står hela tiden inför nya utmaningar. Därför måste vi få en global ordning som gör att vi kan ta itu med dem på ett rimligt sätt.

Hur kan de globala institutionerna förnyas?

– Jag tror att EU på sikt går mot en federation, så att vi kan hantera övergripande frågor i samförstånd. FN kommer att få valda organ med mandat att ta beslut för medlemsländernas räkning. Att EU kommer att kunna bli medlem i FN:s säkerhetsråd är en annan rimlig förändring, säger Jens Orback.

– Det måste också finnas institutioner och kapacitet som gör det möjligt att hantera klimatförändringar, sjukdomar som ebola och aids och ingripa i globala konflikter, instämmer Mats Karlsson.

– Det måste bli möjligt att stoppa organisationer som IS på ett tidigt stadium. När våldet riskerar att ta makten över människorna sinnen, då måste det gå fort.

– Vi i den rika delen av världen måste också fortsätta med vanligt bistånd. Inte enbart till fattigdomsbekämpning utan också för att stärka kultur och demokrati.

Ni talar om en värdebaserad global politik. Vad innebär det?

– Att bygga en gemensam, global identitet genom att skapa förståelse för att våra öden här på jorden är sammanflätade

FOTO: JONATAN KARRESKOG

”
Det måste bli möjligt att stoppa organisationer som IS på ett tidigt stadium.

och att vi i alla avgörande frågor är beroende av varandra, säger de två globalisterna.

– Det handlar delvis om att sprida fakta. I dag vet man att stora inkomstskillnader motverkar viktiga utvecklingsvärden som sammanhållning och tillväxt. Till och med Internationella valutafonden, IMF, står bakom den uppfattningen. Detta borde det gå att få ett globalt gehör för.

– Vi måste också skapa en global eufori för de välfärdssamhällen många av oss lever i, säger Jens Orback. De är den bästa grunden för att åstadkomma en god, stabil och rättvis utveckling. Och då stärker vi den ”mjuka makten”, på bekostnad av militära lösningar.

– EU är ett bra exempel, Europakonvention om de mänskliga rättigheterna har ju införlivats i ländernas konstitutioner. Dessa ska vi sprida i vår globala roll.

– Eufori, oj, oj, det är ju ett underbart ord, utbrister Mats Karlsson. De flesta av oss slokar just nu. Vi behöver en stark känsla för att orka vidare.

– Tyvärr är Europa just nu försvagat, konstaterar de två. Dagens politiker har inte klarat av att framhålla de värden av omtanke som gett oss så mycket utan släppt fram krafter som skapat främlingsfientlighet och rasism.

– Det är fullt möjligt att Frankrikes nästa president kommer från främlingsfientliga Front National. UKIP i Storbritannien har ju också vunnit mark och här i Sverige har vi ju vår egen utmaning med Sverigedemokraterna, suckar Mats Karlsson.

– Men Europa måste kunna ta sig i en annan riktning. Vi har helt enkelt inget alternativ, nationalism och stängda gränser är en återvändsgränd.

Rent konkret, vad kan vi här i Sverige göra?

– Förutom att driva de frågor vi har talat om här i olika nationella och internationella organ tycker jag att vi ska utveckla folkrörelsebiståndet, säger Jens Orback. Det är från människa till människa, på basnivå. Att man lär känna varandra, det är första steget.

– Vi hade israeler och palestinier på Palmecentret häromdagen. Jag berättade för dem att Sverige låg i krig med Danmark i 200 år. Vi betraktade varandra som helt väsensskilda, men egentligen handlade det om vem som skulle få beskatta Öresund. När vi hade löst den frågan insåg vi hur lika vi var och blev goda grannar.

Mats Karlsson instämmer.

– Min stora idol, ekonomen och Nobelpristagaren Amartya Sen, har skrivit om rättvisa. Att den uppstår genom samtal och debatt på jämlik nivå, då man kommer överens om vad som är rättvist.

– I dag står mänskligheten inför många krävande vägval. Samtidigt vill människor världen över få mer inflytande, känna sig mer delaktiga, vara med och ta beslut. Vår ödesfråga är att åstadkomma en värld där sådan delaktighet, rättvisa och gemensamt ansvar är möjligt. ☸

Hon kräver insyn i flyktingläger i Turkiet

Fasorna i Syrien och Irak har tvingat två miljoner människor att söka skydd i Turkiet. Men i de flyktingläger som den turkiska staten administrerar finns ingen insyn. Eren Keskin, människorättsadvokat, vill att EU sätter press på Turkiet så att övergrepp mot de mest utsatta förhindras.

TEXT: BITTE HAMMARGREN

Att på en och samma gång försöka bekämpa övergrepp mot kvinnor, transpersoner och kurder i Turkiet samt lyfta fram historiens oförrätter – som folkmordet på armenierna för 100 år sedan – är att ta på sig en blytung ryggsäck.

Men just det gör Eren Keskin, 56, ordförande för Föreningen för avgiftsfri rättshjälp i Turkiet, en organisation som Palmecentret samarbetar med. Sedan många år är hon en av Turkiets mest namnkunniga och stridbara försvarare av mänskliga rättigheter. Varken dödsshot, förtal eller fängelsestraff har tystat henne.

– Jag säger vad jag tror på. Endast så kan man få till stånd förändring, säger hon.

Eren Keskin är i Stockholm för att medverka på ett seminarium om en fråga som hon brinner för: Att EU måste sätta press på Turkiet så att det skapas insyn i de flyktingläger som staten administrerar.

Bland de cirka två miljoner flyktingarna i Turkiet från främst Syrien, men även från Irak, finns tre kategorier: De som lever utanför flyktinglägren, de som finns i kommunala flyktingläger och de som finns i statliga flyktingläger.

De som lever utanför flyktinglägren har i bästa fall besparingar och yrken att försörja sig på men tvingas i värsta fall tigga eller prostituera sig. Denna grupp utgör merparten av de syriska flyktingarna i Turkiet.

Andra flyktingar lever i kommunalt administrerade läger i sydöstra Turkiet – en region som kurdiska aktivister kallar för norra Kurdistan och där det prokurdiska BDP ofta leder kommunstyrelserna. Där kan frivilligorganisationer göra besök.

Slutligen finns de flyktingläger som den turkiska staten ansvarar för.

–Där saknas insyn. Inga frivilligorganisationer släpps in där. Kvinnorna i dessa läger

Varken dödsshot eller fängelsestraff har tystat Eren Keskin, advokat för mänskliga rättigheter i Turkiet.

FOTO: JONATAN KARRESKOG

är omöjligt att gå till botten med sådana rykten, så länge det saknas polisanmälningar och så länge de mest utsatta inte vågar träda fram och vittna.

Eren Keskin utesluter inte att det finns kvinnor som har utsatts för hedersmord i lägren, ifall de som våldtäktsoffer anses ha dragit skam över familjen. Bland yazidierna, en minoritet som flytt i stor skala undan IS terror, finns en traditionell manlig dominans, säger hon.

– Vår avsikt är inte att skuldbelägga någon. Men vi vill komma åt det faktum att utsatta flyktingkvinnor inte fått tillfälle att berätta sina historier, söka hjälp och bearbeta sina trauman.

I de läger som administreras av kurdstyrda kommuner har hennes fältarbetare träffat åtskilliga flyktingkvinnor som velat göra abort men hindrats av sina män.

– Det är kvinnor som har slutat tro på framtiden och som är rädda för de komplikationer som en graviditet kan föra med sig.

Hennes organisation har också gjort fältstudier bland kurdiska flyktingkvinnor i Diyarbakir i sydöstra Turkiet, kvinnor som vårdats på stadens kommunala sjukhus.

– Det var kurdiska kvinnor från Kobane i norra Syrien. De hade alla svåra skador sedan de sårats i strider mot IS. De hade kommit till Diyarbakir för att få vård.

Men klockan tre på natten den 10 oktober förra året genomförde turkisk militär en razzia på ett sjukhus. Skottskadade kvinnor tvingades följa med till polisstationen. Där blev de, enligt Eren Keskin, utfrågade om

de var medlemmar i YPG (den väpnade grenen till PYD, som sägs vara en syrisk fraktion av den förbjudna kurdiska PKK-gerillan).

– De blev kallade terrorister. Det hette att de skulle kroppsvisiteras, men de tvingades klä av sig nakna, oöppnade och svårt sårade, säger Eren Keskin.

Hon vill att Sverige och EU ska sätta press på regeringen i Ankara:

– Ställ Turkiet mot väggen när det gäller folkmordet på armenierna för 100 år sedan och förtrycket av kvinnor och kurder i dag. ☘

I södra Afrika samarbetar Palmecentret och våra medlemsorganisationer med några av regionens viktigaste feministiska opinionsbildare.

FOTO: MÅRTEN LÖFBERG

Varvade listor i Namibia

Det namibiska regeringspartiet har infört varvade listor med varannan man, varannan kvinna i valen. Det har gjort att andelen kvinnor i parlamentet ökat kraftigt.

TEXT: LINA BARKE

Feminismen är en grundpelare i arbetarrörelsens internationella solidaritetsarbete. I södra Afrika samarbetar svenska arbetarrörelsens organisationer med några av regionens viktigaste feministiska opinionsbildare.

Flera av dem deltog på ett möte i Zimbabwe i februari, där bland annat representanter från svenska Elektrikerförbundet tillsammans med Zimbabwe Congress of Trade Unions höll en workshop om hur det är att arbeta med jämställdhetsfrågor i mansdominerade fackföreningar i Sverige respektive Zimbabwe.

– Den patriarkala makten går hand i hand med andra politiska förtryckarstrukturer, säger Mårten Löfberg, handläggare för Zimbabwe och Namibia på Palmecentret.

– Patriarkala mönster utgör ett av de största hindren för verklig utveckling och jämlikhet. Därför är feminismen ett huvudfokus i vårt arbete.

I Sydafrika och Namibia arbetar den svenska arbetarrörelsen med att stärka kvinnorättsorganisationernas arbete mot en av världens värsta våldskulturer riktade mot kvinnor. I Zimbabwe hade Palmecentrets

samarbetspartners stort inflytande över det arbete som 2013 ledde fram till landets nya konstitution, som på många sätt förbättrar situationen för landets kvinnor. Bland annat genom stärkt politiskt deltagande och förbud mot könsrelaterat våld.

Organisationen Women in Politics Support Unit (WiPSU) jobbar med att få kvinnliga

” Den patriarkala makten går hand i hand med andra politiska förtryckarstrukturer.

politiker att ta större plats i den politiska debatten. WiPSU spelade en avgörande roll när Palmecentret och Socialdemokraterna genomförde ett projekt med det namibiska regeringspartiet Swapo, Socialdemokraternas systerparti. Som andra regeringsparti i Afrika införde Swapo varvade listor, med varannan man och varannan kvinna, inför valet 2014. Partiet vann sedan en jordskredsseger i parlamentsvalet vilket gjorde att antalet kvinnor i parlamentet ökade kraftigt.

– Det Swapo gjorde är verkligen ovanligt, säger Sakhile Sifelani, chef för WiPSU.

– Att våga ta in hjälp från utsidan för att sitta ned och ta sig tid för de här frågorna är unikt. Det ska de verkligen ha all heder för.

Sakhile menar att Swapo inte gjorde detta som valstrategi, eftersom arbetet sattes i gång långt innan valet. Snarare var det ett initiativ man tog för att stärka partiets ideologiska arv. Genom Palmecentrets program i södra Afrika kunde WiPSU bjudas in av Swapo för att dela med sig av sina erfarenheter, och i slutändan kunde de bidra med mycket mer än de räknat med.

– Det finns stora faror med att införa varvade listor för syns skull, säger Sakhile.

– Men Swapo visade ett verkligt intresse för möjliga konsekvenser. De ville på allvar förstå negativa och positiva effekter av implementeringen av en policy av det här slaget.

WiPSU ser goda möjligheter till att bidra med liknande processer i Zambia, som länge haft starka band till Zimbabwe. Det finns en lång tradition av starka kvinnorättsorganisationer i Zambia, även om de för närvarande försvagats något, vilket skapar en verklig chans för förändring.

– Ibland är det lättare att ta emot kritik från någon som inte bor i ditt hus, avslutar Sakhile Sifelani. ☘

Vad är värdet av facklig organisering?

Vad är värdet av facklig organisering? Frågan ställs ibland av den som tycker sig ha kraft att klara sig själv, men också av den som hoppar runt på tillfälliga jobb och inte ser något hopp om förbättring. Varför ska jag vara med, gör det verkligen skillnad? Svaret är tveklöst ja – ska vi kunna förbättra löner och anställningsvillkor måste vi gå samman. Vår historia visar också vilken betydelse fack-

föreningsrörelsen haft för framväxten av det svenska välfärdssamhället.

Runt om i världen finns många exempel på hur facklig organisering varit avgörande för att förbättra livsvillkoren. Men vi ser också hur mycket som återstår att göra. Gästarbetare som bygger fotbollsarenor i Qatar tvingas arbeta under helt oacceptabla förhållanden. Hushållsar-

betare har ofta oreglerade anställningar med löner som understiger den lagstadgade minimilönen. Många vittnar om sexuella trakasserier, fysisk misshandel och en stark känsla av maktlöshet. Det som ger hopp är att arbetarna i Qatar och världens hushållsarbetare nu får stöd från den svenska och den internationella fackföreningsrörelsen. Det går att förändra.

Nödvändigheten av att ge röst åt de maktlösa visade Hongkongs fria fack HKCTU när de förra året protesterade mot myndigheternas försök att inskränka demokratiska rättigheter. I grunden är facklig organisering en demokratisk insats för att påverka inte bara sin egen arbetssituation utan också hela samhället. Möjligheten att få bättre villkor blir större om du vet att dina arbetskamrater står bakom dig. Förändring växer nerifrån och det är ofta genom fackligt engagemang människor lär sig att vi kan förändra om vi organiserar oss. När det växer till en insikt om att vi kan förändra hela samhället med vår gemensamma styrka, då finns ingen gräns för vad som kan åstadkommas.

En klassisk beskrivning på hur den insikten uppstår finns i Nationalteaterns låt "Hanna från Arlöv" som visar behovet av att ta strid för att stärka sin egen övertygelse om att förändring är möjlig.

*Så fick vi då till slut en fläkt
Det var en ynklig fläkt
Det var nästan lika varmt som förut
Men jag lärde mig att fajtas*

Om de deltidsarbetande tvätterskorna som Nationalteatern sjunger om kan få en ny fläkt så är inte steget långt till att kräva ett rättvist samhälle. Och det är just detta som är värdet av facklig organisering. De konkreta förbättringar som vi åstadkommer tillsammans och styrkan i att forma sin egen röst i ett demokratiskt samtal.

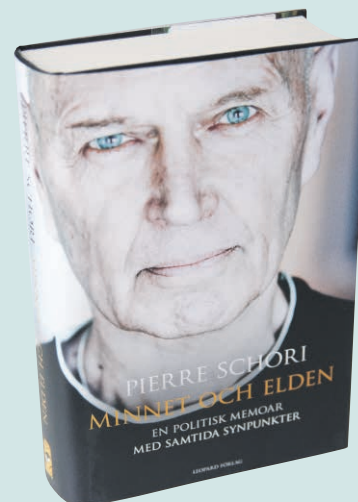
Wanja Lundby-Wedin

Ordförande Olof Palmes Internationella Center

VINN FINA PRISER!

Svaren på frågorna hittar du i tidningen Internationella Socialdemokraten 2015.

Svarsformulär finns på www.palmecenter.se. Du kan också skicka svaren som e-post till info@palmecenter.se

första pris

Pierre Schoris bok "Minnet och elden" (signerad)

A. Hur många hushållsarbetare finns det i världen enligt ILO:s officiella siffra?

- 1. 20 miljoner
- X. 53 miljoner
- 2. 80 miljoner

B. Hur lever de flesta syriska flyktingarna i Turkiet?

- 1. I kommunala flyktingläger
- X. I statliga flyktingläger
- 2. Utanför flyktinglägren

C. Hur många byggnadsarbetare förolyckades under förberedelserna för OS i Sotji enligt det ryska byggfacket?

- 1. Ingen
- X. Drygt 25
- 2. Minst 70

D. Vilka är de officiella språken i Somalia?

- 1. Somaliska och arabiska
- X. Somaliska och engelska
- 2. Somaliska och swahili

E. Hur många svenska socialdemokrater sprang Sahara marathon i år?

- 1. En
- x. Tre
- 2. Fem

andra pris

tredje-femte pris